

SKLEP SVETA (SZVP) 2024/583

z dne 8. februarja 2024

o operaciji Evropske unije za pomorsko varnost za zaščito svobode plovbe v zvezi s krizo v Rdečem morju (EUNAVFOR ASPIDES)

SVET EVROPSKE UNIJE JE –

ob upoštevanju Pogodbe o Evropski uniji ter zlasti členov 42(4) in 43(2) Pogodbe,

ob upoštevanju predloga visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Varnostni svet Združenih narodov (VSZN) je 28. februarja 2022 sprejel Resolucijo 2624 (2022), v kateri je najostreje obsodil vse večje število incidentov ob obali Jemna, vključno z napadi na civilne in trgovske ladje ter samovoljnim ali nezakonitim zasegom in zadržanjem trgovskih plovil, kar pomeni znatno tveganje za pomorsko varnost plovil v Adenskem zalivu in Rdečem morju ob obali Jemna.
- (2) Svet je 12. decembra 2022 sprejel sklepe, v katerih je potrdil, da je sodelovanje Unije z Jemnom povezano s temeljnimi interesi in zavezami Unije, vključno s: podpiranjem miru in mednarodnega reda, ki temelji na pravilih; humanitarnim imperativom, ki narekuje podporo prebivalcem Jemna; izvajanjem agende o ženskah, miru in varnosti po vsem svetu; pomenom Jemna za ključne pomorske dobavne poti za energijo in druge dobrine ter ciljem zagotavljanja varnosti in stabilnosti zalivske regije ter Rdečega morja in Afriškega roga ter dejstvom, da je treba preprečevati nadaljnje širjenje terorističnih organizacij. Svet je poleg tega potrdil, da pomorska varnost močno vpliva na mednarodno pomorsko trgovino in da je Unija pripravljena povečati svoja prizadevanja za krepitev zaupanja ter spodbujanje pomorske varnosti in zaščite v širši zalivski regiji in Rdečem morju.
- (3) Svet je 24. oktobra 2023 sprejel sklepe o odobritvi revidirani strategiji EU za pomorsko varnost in njenem akcijskem načrtu, v katerih je določen okvir za Unijo, da sprejme nadaljnje ukrepe za zaščito svojih interesov na morju ter zaščito svojih državljanov, vrednot in gospodarstva, hkrati pa spodbuja mednarodna pravila in popolno skladnost z mednarodnimi instrumenti, predvsem Konvencijo Združenih narodov o pomorskem mednarodnem pravu (UNCLOS).
- (4) Od oktobra 2023 so bili številni hutijevski napadi usmerjeni na plovila v Rdečem morju, Adenskem zalivu, Arabskem morju in Omanskem zalivu. Taki napadi ogrožajo življenje mornarjev na trgovskih plovilih ter pomenijo kršitev svobode odprtega morja in pravice do tranzitnega prehoda v ožinah, ki se uporabljajo za mednarodno plovbo, kot je določeno v konvenciji UNCLOS. Negativno vplivajo na trgovski ladijski promet in gospodarstva številnih držav v Uniji in regiji.
- (5) VSZN je 10. januarja 2024 sprejel Resolucijo 2722 (2024), v kateri je najodločneje obsodil hutijevske napade na trgovska plovila, pri čemer je poudaril pomen uveljavljanja pravic in svoboščin plovil vseh držav do plovbe v Rdečem morju, tudi trgovskih plovil, ki plujejo skozi ožino Baab al-Mandab, v skladu z mednarodnim pravom; VSZN je v tej resoluciji zahteval, da hutijevci nemudoma ustavijo vse tovrstne napade, in potrdil, da je treba spoštovati pravice in svoboščine trgovskih plovil do plovbe, v skladu z mednarodnim pravom, ter upoštevati pravico držav članic, da v skladu z mednarodnim pravom svoja plovila zaščitijo pred napadi, vključno s tistimi, ki ogrožajo pravice in svoboščine do plovbe.
- (6) Svet je 29. januarja 2024 odobril koncept kriznega upravljanja za morebitno operacijo Evropske unije za pomorsko varnost za zaščito svobode plovbe v zvezi s krizo v Rdečem morju, ki naj bi sprva trajala eno leto od začetka njenega izvajanja. V skladu z revidirano strategijo EU za pomorsko varnost bi morala operacija Evropske unije za pomorsko varnost (v nadaljnjem besedilu: operacija) ob vključenosti drugih pomembnih akterjev ter ob močnih in ciljno usmerjenih diplomatskih stikih s partnerji Sveta za sodelovanje v Zalivu, regionalnih akterjev in obalnih držav

prispevati k pomorski varnosti vzdolž glavnih pomorskih komunikacijskih poti na območju, ki vključuje Rdeče morje, Arabsko morje in Perzijski zaliv. Zato bi bilo treba vzpostaviti operacijo. Območje delovanja operacije, ki bi moralo obsegati pomorska območja, bi bilo treba opredeliti v skladu z dogovorjenim mandatom v ustreznih dokumentih načrtovanja.

- (7) Strateški cilj operacije bi moral biti zagotoviti pomorsko prisotnost Unije na območju, kjer prihaja do napadov, da se zagotovi svoboda plovbe za plovila v tesnem sodelovanju s podobno mislečimi deležniki, ki zagotavljajo pomorsko varnost.
- (8) V ta namen bi morala operacija vključevati spremljanje plovil, zagotavljanje pomorskega situacijskega zavedanja in zaščito plovil pred raznovrstnimi napadi na morju. Ostati bi morala defenzivne narave. Sile, razmeščene za potrebe operacije, bi morale delovati v skladu z veljavnim mednarodnim pravom, tudi običajnim mednarodnim pravom, vključno s samoobrambo, kadar so izpolnjeni pogoji, da bi se branile pred neizbežnim ali potekajočim napadom na svoja plovila ali plovila tretje strani. Operacija bi morala delovati popolnoma v skladu s konvencijo UNCLOS. Načine in pogoje za zgoraj navedeno bi bilo treba opredeliti v načrtu operacije, ki bi vključeval pravila delovanja in bi ga moral odobriti Svet.
- (9) Politični in varnostni odbor bi moral v okviru odgovornosti Sveta in visokega predstavnika za zunanje zadeve in varnostno politiko skladno s tretjim odstavkom člena 38 Pogodbe o Evropski uniji (PEU) izvajati politični nadzor nad operacijo, jo strateško voditi in sprejemati ustrezne odločitve.
- (10) Tesno sodelovanje s podobno mislečimi deležniki, ki zagotavljajo pomorsko varnost, bo na podlagi vzajemnosti in vključevanja zahtevalo možnost izmenjave tajnih podatkov do stopnje SECRET UE/EU SECRET z operacijo Prosperity Guardian, ki jo vodijo Združene države Amerike in skupnimi pomorskimi silami ter možnost posredovanja tajnih podatkov EU do ustrezne stopnje podobno mislečim partnerjem v skladu s Sklepom Sveta 2013/488/EU ⁽¹⁾, ki določa varnostne predpise za varovanje tajnih podatkov EU.
- (11) Na podlagi člena 41(2) PEU in v skladu s Sklepom Sveta (SZVP) 2021/509 ⁽²⁾ operativne odhodke, ki nastanejo na podlagi tega sklepa in so vojaškega ali obrambnega pomena, krijejo države članice –

SPREJEL NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Misija

1. Unija vzpostavlja vojaško operacijo Evropske unije za pomorsko varnost za zaščito svobode plovbe v zvezi s krizo v Rdečem morju. Ta operacija v sodelovanju z drugimi pomembnimi akterji prispeva k pomorski varnosti vzdolž glavnih pomorskih komunikacijskih poti na območju iz odstavka 3.
2. Operacija se poimenuje EUNAVFOR ASPIDES.
3. Območje delovanja obsega ožino Baab al-Mandab in Hormuško ožino ter mednarodne vode v Rdečem morju, Adenskem zalivu, Arabskem morju, Omanskem zalivu in Perzijskem zalivu. Njegove podrobne omejitve, katero koli podobmočje in interesno območje se opredelijo v ustreznih načrtih, ki jih odobri Svet.
4. Strateški cilj EUNAVFOR ASPIDES je zagotoviti pomorsko prisotnost Unije na območju delovanja, da se v tesnem sodelovanju s podobno mislečimi deležniki, ki zagotavljajo svobodo plovbe, poskrbi za varen prehod plovil.

⁽¹⁾ Sklep Sveta 2013/488/EU z dne 23. septembra 2013 o varnostnih predpisih za varovanje tajnih podatkov EU (UL L 274, 15.10.2013, str. 1).

⁽²⁾ Sklep Sveta (SZVP) 2021/509 z dne 22. marca 2021 o vzpostavitvi Evropskega mirovnega instrumenta in razveljavitvi Sklepa (SZVP) 2015/528 (UL L 102, 24.3.2021, str. 14).

5. V ta namen EUNAVFOR ASPIDES v okviru svojih sredstev in zmogljivosti:
- (a) spremlja plovila na območju delovanja;
 - (b) na območju delovanja zagotavlja pomorsko situacijsko zavedanje;
 - (c) ščiti plovila pred raznovrstnimi napadi na morju ob doslednem spoštovanju mednarodnega prava, vključno z načeli nujnosti in sorazmernosti na podobmočju območja delovanja.

Člen 2

Imenovanje poveljnika operacije EU

Kapitan Vasileios GRYPARIS se imenuje za poveljnika operacije EU EUNAVFOR ASPIDES.

Člen 3

Določitev operativnega štaba EU

Operativni štab EUNAVFOR ASPIDES je v Larissi, v Grčiji.

Člen 4

Politični nadzor in strateško vodenje

1. EUNAVFOR ASPIDES politično nadzira in strateško vodi Politični in varnostni odbor (PVO) v okviru pristojnosti Sveta in visokega predstavnika za zunanje zadeve in varnostno politiko (VP).
2. Svet pooblašča PVO za sprejemanje ustreznih odločitev v skladu s členom 38 Pogodbe o Evropski uniji (PEU). To pooblastilo zajema pristojnosti za spreminjanje dokumentov načrtovanja, vključno z načrtom operacije, strukture poveljevanja in pravil delovanja. Zajema tudi pristojnost za sprejemanje sklepov o imenovanju poveljnika operacije EU in poveljnika sil EU. Za odločitve v zvezi s cilji in prenehanjem EUNAVFOR ASPIDES je še naprej pristojen Svet.
3. PVO se redno obvešča o ravnanju EUNAVFOR ASPIDES, predvsem pa predsednik Vojaškega odbora EU (VOEU) o tem redno poroča PVO. PVO lahko po potrebi na svoje seje povabi poveljnika operacije EU ali poveljnika sil EU.
4. Poveljnik operacije EU vsaki dva meseca PVO predloži poročila o ravnanju EUNAVFOR ASPIDES.
5. PVO redno poroča Svetu.

Člen 5

Vojaško vodenje

1. VOEU spremlja pravilno izvajanje EUNAVFOR ASPIDES, za kar je odgovoren poveljnik operacije EU.
2. Poveljnik operacije EU redno poroča VOEU. Po potrebi lahko VOEU na svoje seje povabi poveljnika operacije EU ali poveljnika sil EU.
3. Predsednik VOEU je glavna točka za stike s poveljnikom operacije EU.

Člen 6

Doslednost odziva Unije in sodelovanje s tretjimi stranmi

1. VP zagotovi izvajanje tega sklepa in njegovo skladnost z zunanjim delovanjem Unije na splošno, vključno z razvojnimi programi Unije in njeno humanitarno pomočjo.
2. VP, ki mu pomaga Evropska služba za zunanje delovanje (ESZD), je glavna točka za stike z Združenimi narodi, organi držav v regiji ter drugimi večnacionalnimi in dvostranskimi akterji, tudi z Zalivskim svetom za sodelovanje, Ligo arabskih držav, Združenimi državami Amerike in Združenim kraljestvom.
3. EUNAVFOR ASPIDES se tesno usklajuje z vojaško operacijo Evropske unije, da bi prispevala k pomorski varnosti v zahodnem Indijskem oceanu in Rdečem morju (EUNAVFOR ATALANTA), ustanovljeno s Skupnim ukrepom Sveta 2008/851/SZVP ⁽³⁾.
4. EUNAVFOR ASPIDES sodeluje z operacijo Prosperity Guardian, skupnimi pomorskimi silami in državami, ki so pripravljene prispevati k pomorski varnosti na njenem območju delovanja.
5. EUNAVFOR ASPIDES je tesno povezana s pomorskim sektorjem, predvsem prek Centra za pomorsko varnost – Afriški rog (MSCHOA).
6. EUNAVFOR ASPIDES sodeluje z ustreznimi organi držav članic, ustreznimi agencijami in organi Unije, predvsem Satelitskim centrom Evropske unije (SATCEN), ter ustreznimi misijami in operacijami SVOP, še posebej z vojaško misijo Evropske unije, ki prispeva k usposabljanju somalskih varnostnih sil (EUTM Somalia), ustanovljeno s Sklepom Sveta 2010/96/SZVP ⁽⁴⁾, in z misijo Evropske unije za krepitev zmogljivosti v Somaliji (EUCAP Somalia), ustanovljeno s Sklepom Sveta 2012/389/SZVP ⁽⁵⁾.
7. EUNAVFOR ASPIDES pri zbiranju informacij, ki so potrebne za izpolnjevanje njenih nalog, podpirata SATCEN ter Obveščevalni in situacijski center Evropske unije.

Člen 7

Sodelovanje tretjih držav

1. Brez poseganja v avtonomijo odločanja Unije ali v enotni institucionalni okvir ter v skladu z ustreznimi smernicami Evropskega sveta se k sodelovanju pri EUNAVFOR ASPIDESlahko povabijo tretje države.
2. Svet pooblašča PVO, da tretje države povabi, naj ponudijo prispevke, in da na priporočilo poveljnika operacije EU in VOEU sprejme ustrezne sklepe o sprejetju predlaganih prispevkov.
3. Podrobna ureditev za sodelovanje tretjih držav se določi v sporazumih, ki se sklenejo na podlagi člena 37 PEU in v skladu s postopkom iz člena 218 Pogodbe o delovanju Evropske unije. Če sta Unija in tretja država sklenili sporazum o vzpostavitvi okvira za sodelovanje te države v misijah Unije za krizno upravljanje, se za namene EUNAVFOR ASPIDES uporabljajo določbe takega sporazuma.
4. Tretje države, ki v vojaškem smislu znatno prispevajo k EUNAVFOR ASPIDES, imajo enake pravice in obveznosti glede vsakodnevnega vodenja EUNAVFOR ASPIDES kot države članice, ki sodelujejo v njej.

⁽³⁾ Skupni ukrep Sveta 2008/851/SZVP z dne 10. novembra 2008 o vojaški operaciji Evropske unije kot prispevku k pomorski varnosti v zahodnem Indijskem oceanu in Rdečem morju (EUNAVFOR ATALANTA) (UL L 301, 12.11.2008, str. 33).

⁽⁴⁾ Sklep Sveta 2010/96/SZVP z dne 15. februarja 2010 o vojaški misiji Evropske unije, ki prispeva k usposabljanju somalskih varnostnih sil (UL L 44, 19.2.2010, str. 16).

⁽⁵⁾ Sklep Sveta 2012/389/SZVP z dne 16. julija 2012 o misiji Evropske unije za krepitev zmogljivosti v Somaliji (EUCAP Somalia) (UL L 187, 17.7.2012, str. 40).

5. Svet pooblašča PVO za sprejetje ustreznih sklepov o ustanovitvi odbora prispevajočih držav, če bi tretje države zagotovile znaten vojaški prispevek.

Člen 8

Status osebja pod vodstvom Unije

Status enot in osebja pod vodstvom Unije se po potrebi določi v skladu z mednarodnim pravom.

Člen 9

Finančna ureditev

1. Skupni stroški EUNAVFOR ASPIDES se upravljajo v skladu s Sklepom (SZVP) 2021/509.
2. Referenčni finančni znesek skupnih stroškov EUNAVFOR ASPIDES je 8 000 000 EUR. Odstotni delež referenčnega zneska iz člena 51(2) Sklepa (SZVP) 2021/509 znaša 30 % za obveznosti in 30 % za plačila.

Člen 10

Razkritje in izmenjava informacij

1. VP je pooblaščen, da določenim tretjim državam po potrebi in skladno z operativnimi potrebami EUNAVFOR ASPIDES razkrije morebitne netajne dokumente EU v zvezi s posvetovanji Sveta o EUNAVFOR ASPIDES, za katere velja obveznost varovanja poslovne skrivnosti v skladu s členom 6(1) Poslovnika Sveta ^(*). Če so ti pogoji izpolnjeni, PVO za vsak primer posebej določi zadevne tretje države.
2. VP je pooblaščen, da določenim tretjim državam, če je to ustrezno in skladno z operativnimi potrebami EUNAVFOR ASPIDES, v skladu s Sklepom Sveta 2013/488/EU razkrije tajne podatke EU, ki so bili pripravljeni za namene EUNAVFOR ASPIDES na naslednji način:
 - (a) do stopnje, ki je določena v veljavnih sporazumih o varovanju tajnosti podatkov, sklenjenih med Unijo in zadevno tretjo državo, ali
 - (b) do stopnje „RESTREINT UE/EU RESTRICTED“ za informacije, posredovane Egiptu, Svetu za sodelovanje v Zalivu in njegovim državam članicam ter Indiji in drugim tretjim državam, ki jih določi PVO.
3. VP je pooblaščen, da v skladu s Sklepom 2013/488/EU in ob upoštevanju dogovorov med VP in pristojnimi organi teh operacij z operacijo Prosperity Guardian in skupnimi pomorskimi silami prek njunega štaba izmenjuje tajne podatke do stopnje SECRET UE/EU SECRET, pomembne za namene EUNAVFOR ASPIDES, kadar je takšna izmenjava na območju operacij potrebna iz operativnih razlogov.
4. Pri razkritju in izmenjavi informacij iz odstavkov 1, 2 in 3 se v celoti spoštujeta načeli vzajemnosti in vključevanja. S prejetimi tajnimi podatki se v okviru EUNAVFOR ASPIDES ravna brez kakršnega koli razlikovanja med njenim osebjem in zgolj na podlagi operativnih zahtev.
5. VP je pooblaščen, da sklepa dogovore, potrebne za izvajanje določb tega sklepa o razkritju ali izmenjavi informacij.

^(*) Sklep Sveta 2009/937/EU z dne 1. decembra 2009 o sprejetju Poslovnika Sveta (UL L 325, 11.12.2009, str. 35).

6. VP sme pooblastila za razkritje ali izmenjavo informacij in sposobnost sklepanja dogovorov iz tega člena prenesti na uradnike ESZD, poveljnika operacije EU ali poveljnika sil EU v skladu z oddelkom VII Priloge VI k Sklepu 2013/488/EU.

Člen 11

Začetek veljavnosti in prenehanje

1. Ta sklep začne veljati na dan sprejetja.
2. EUNAVFOR ASPIDES se konča eno leto po datumu začetka izvajanja.
3. Strateški pregled EUNAVFOR ASPIDES se opravi pravočasno pred iztekom veljavnosti tega sklepa.
4. Ta sklep se v skladu z odobrenimi načrti o prenehanju EUNAVFOR ASPIDES razveljavi z dnem, ko preneha delovati operativni štab EU, ter brez poseganja v postopke v zvezi z revizijskim pregledom in predložitvijo računov o EUNAVFOR ASPIDES iz Sklepa (SZVP) 2021/509.

V Bruslju, 8. februarja 2024

Za Svet
predsednica
H. LAHBIB
